

With the support of the
ERASMUS+
Programme of the EU

Academia de Studii Economice din Moldova

Ilie DEMERJI

Maria DEMERJI

DREPTUL EUROPEAN AL AFACERILOR

Curs universitar

Chișinău, 2020

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII ȘI CERCETĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA

ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE A MOLDOVEI

Ilie DEMERJI

Maria DEMERJI

DREPTUL EUROPEAN AL AFACERILOR

Curs universitar

Chișinău, 2020

CZU [341.17:061.1EU]:347.7(075.8)

D 29

Această lucrare este elaborată în cadrul proiectului Catedra Jean Monnet în politicile UE pentru protecția intereselor economice ale consumatorilor / EU4CONS, ref. nr. 599823-EPP-1-2018-1-MD-EPPJMO-CHAIR, contract nr. 2018-1436 / 001-001.

Recomandat în calitate de curs universitar de către Departamentul Drept (proces verbal nr.1 din 06.09.2019) și aprobat pentru editare de către Comisia metodică-științifică a Facultății Economie Generală și Drept a ASEM (proces-verbal nr.2 din 18.10.2019)

Recenzent: Plotnic Olesia, doctor habilitat în drept, conferențiar universitar, coordonator proiect EU4CONS

With the support of the Erasmus+ Programme of the European Union

Sprijinul acordat de Comisia Europeană pentru elaborarea acestei publicații nu constituie o aprobare a conținutului, care reflectă doar opiniile autorilor, iar Comisia nu poate fi trasă la răspundere pentru orice utilizare a informațiilor conținute în aceasta.

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții
Demerji, Ilie.

Dreptul European al afacerilor : Curs universitar / Ilie Demerji, Maria Demerji ; Academia de Studii Economice a Moldovei. – Chișinău : ASEM, 2020. – 283 p. : fig., fot.

Bibliogr.: p. 245-251. – Referințe bibliogr. în subsol. – 50 ex.

ISBN 978-9975-75-976-2.

[341.17:061.1EU]:347.7(075.8)

Se interzice fotocopierea lucrării date prin punctele de multiplicare. Abaterea de la norma dată atrage după sine răspundere contravențională pentru încălcarea dreptului de autor.

Extras din Codului Contravențional.

“Articolul 96 Încălcarea dreptului de autor și a drepturilor conexe

(1) Încălcarea dreptului de autor și a drepturilor conexe prin:

a) reproducerea operelor sau a obiectelor drepturilor conexe în cadrul desfășurării activității de întreprinzător tangențiale activității intelectuale în domeniul dreptului de autor și al drepturilor conexe, în special în domeniul literaturii, artei și științei, în scopul comercializării sau oferirii spre comercializare, importului, exportului, precum și stocarea, transportul exemplarelor de opere sau de fonograme în scopurile menționate, sau orice altă formă de valorificare a obiectelor dreptului de autor sau ale drepturilor conexe în scopul obținerii profitului, fără acordul titularului de drepturi;

se sancționează cu amendă de la 48 la 60 de unități convenționale, aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 120 la 150 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere”.

Legile Republicii Moldova

218/24.10.2008 Codul contravențional al Republicii Moldova //Monitorul Oficial 3-6/15, 16.01.2009

ISBN 978-9975-75-976-2

© Ilie DEMERJI, Maria DEMERJI

Recenzie

**la cursul universitar „Dreptul european al afacerilor”
elaborat de Ilie DEMERJI, doctor, conf., univ. și Maria DEMERJI, doctor,
conf., univ.**

Uniunea Europeană reprezintă una dintre cele mai de succes construcții din istoria omenirii, îndeosebi a dreptului internațional. Succesul ei se datorează, în mare măsură, sistemului instituțional unic în lume și modului său de funcționare. Statele membre ale Uniunii Europene rămân națiuni suverane independente, dar suveranitatea tuturor este reunită pentru a obține o putere și o influență mondială pe care niciuna dintre ele nu ar putea să o realizeze pe cont propriu. În prezent, succesul dezvoltării Uniunii Europene este determinat de principiile pe care aceasta le are la bază, cum ar fi: stabilitate politică, siguranță, securitate, prosperitate economică și socială.

Cursul universitar „Dreptul european al afacerilor” cuprinde 12 capitole, în care sunt abordate și analizate teme cu privire la particularitățile dreptului european al afacerilor, semnificația tratatelor și rolul instituțiilor europene, caracteristica Pieții Unice Europene și cele patru libertăți fundamentale, societățile comerciale și noile forme juridice de activitate economică, reglementările juridice în domeniul concurenței, sistemul financiar și politicile Uniunii Europene, inclusiv politica de protecție a consumatorilor în cadrul Uniunii Europene, etc.

Lucrarea este bine structurată și are o consecutivitate adresată a temelor tratate, ceea ce facilitează perceperea materialului. Pe lângă conținutul textului principal, care este expus într-un mod clar și precis, autorii lucrării prezintă, pentru fiecare temă, obiectivele propuse, cuvintele-cheie, concluzii și întrebări de autoevaluare și discuție. La sfârșitul lucrării sunt prezentate teste de evaluare a cunoștințelor.

Acest curs universitar este destinat studenților, masteranzilor și tuturor cetățenilor care doresc să cunoască mai bine tematica analizată în lucrare.

Suportul surselor bibliografice utilizate în lucrare este destul de vast și variat, incluzând legislația europeană și cea națională, monografii, manuale și lucrări didactice.

Consider că cursul universitar „Dreptul european al afacerilor” este elaborat într-un mod reușit, corespunde cerințelor actuale și poate fi recomandat pentru publicare.

***Olesea PLOTNIC, doctor habilitat,
profesor universitar***

CUPRINS:

Abrevieri.....	7
Întroducere.....	8
Capitolul 1. Noțiunea și particularitățile dreptului european al afacerilor.....	10
1. Noțiunea și caracteristica generală a dreptului european al afacerilor.....	11
2. Izvoarele dreptului european al afacerilor.....	12
3. Principiile dreptului european al afacerilor.....	14
Capitolul 2. Semnificația tratatelor pentru constituirea și evoluția Uniunii Europene.....	19
1. Proiecte de unificare a continentului european	20
2. Etapele evoluției construcției europene	24
Capitolul 3. Rolul instituțiilor europene pentru realizarea obiectivelor și politicilor Uniunii Europene.....	43
1. Parlamentul European.....	44
2. Consiliul European.....	46
3. Consiliul Uniunii Europene.....	47
4. Comisia Europeană.....	49
5. Curtea de Justiție a Uniunii Europene.....	50
6. Banca Centrală Europeană.....	51
7. Curtea de Conturi Europeană.....	52
Capitolul 4. Sistemul juridic al Uniunii Europene.....	58
1. Evoluția Curții de Justiție a Uniunii Europene.....	59
2. Componenta și competențele Curții de Justiție a Uniunii Europene.....	63
3. Acțiunile și procedura în fața Curții de Justiție a Uniunii Europene.....	67
4. Componenta, competențele și procedura în fața Tribunalului.....	69
5. Componenta, competențele și procedura în fața Tribunalului Funcției Publice.....	71

Capitolul 5. Piața Unică Europeană și cele patru libertăți

fundamentale 74

1. Piața Unică Europeană - obiectiv principal al Uniunii Europene.....75
2. Libera circulație a mărfurilor..... 77
3. Libera circulație a persoanelor și dreptul de stabilire.....82
4. Libera circulație a serviciilor..... 85
5. Libera circulație a capitalurilor și plăților..... 86

Capitolul 6. Dreptul societăților comerciale în Uniunea Europeană.... 89

1. Reglementările juridice ale Uniunii Europene cu privire la societățile comerciale..... 90
2. Grupul European de Interes Economic..... 99
3. Societatea Europeană.....104
4. Activitatea de întreprinzător în România.....113

Capitolul 7. Reglementările juridice ale Uniunii Europene în

domeniul concurenței..... 127

1. Conceptele de bază și reglementările juridice ale Uniunii Europene cu privire la concurență..... 128
2. Domeniile de acțiune ale Politicii Uniunii Europene în domeniul concurenței..... 132
3. Rolul Comisiei Europene în politica de concurență..... 138

Capitolul 8. Sistemul financiar al Uniunii Europene..... 141

1. Uniunea Economică și Monetară (UEM).....142
2. Banca Centrală Europeană (BCE).....144
3. Sistemul European al Băncilor Centrale (SEBC)..... 146
4. Banca Europeană de Investiții (BEI).....149
5. Bugetul Uniunii Europene..... 151

Capitolul 9. Politicile Uniunii Europene156

1. Politica Externă și de Securitate Comună a Uniunii Europene..... 157
2. Politica industrială a Uniunii Europene..... 159
3. Politica Agricolă Comună a Uniunii Europene.....163
4. Politica Comercială a Uniunii Europene..... 168
5. Politica Uniunii Europene de dezvoltare regională și de coeziune economică și socială..... 177
6. Politica Uniunii Europene în domeniul mediului.....179

Capitolul 10. Protecția consumatorilor în cadrul Uniunii Europene.....	188
1. Reglementările juridice ale Uniunii Europene cu privire la protecția consumatorilor.....	189
2. Instituțiile Uniunii Europene responsabile de protecția consumatorilor.....	191
3. Drepturile consumatorilor în cadrul Uniunii Europene.....	194
3.1. Protecția sănătății și siguranței consumatorilor.....	194
3.2. Protecția intereselor economice ale consumatorilor.....	195
3.3. Protecția consumatorilor aflați în vacanță și în străinătate.....	196
3.1. Protecția accesului consumatorilor la justiție.....	198
Capitolul 11. Drepturile și libertățile fundamentale ale omului.....	202
1. Reglementările juridice internaționale cu privire la drepturile omului.....	203
2. Drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor Uniunii Europene.....	208
3. Protecția drepturilor omului în Republica Moldova.....	213
Capitolul 12 . Integrarea în Uniunea Europeană.....	220
1. Criteriile de aderare la Uniunea Europeană.....	221
2. Relațiile Republicii Moldova cu Uniunea Europeană.....	224
Teste de evaluare.....	237
Bibliografie.....	245
Anexe.....	252

ABREVIERI

AELS	-----	Asociația Europeană de Liber Schimb
AUE	-----	Actul Unic European
BCE	-----	Banca Centrală Europeană
BEI	-----	Banca Europeană de Investiții
BERD	-----	Banca Europeană de reconstrucție și Dezvoltare
CE	-----	Comunitatea Europeană
CEA	-----	Comunitatea Europeană de Apărare
CECO	-----	Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului
CEE	-----	Comunitatea Economică Europeană
CEEA	-----	Comunitatea Europeană a Energiei Atomice (Euratom)
CEDO	-----	Convenția Europeană a Drepturilor Omului
CJCE	-----	Curtea de Justiție a Comunităților Europene
CJUE	-----	Curtea de Justiție a Uniunii Europene
COREPER	-----	Comitetul Reprezentanților Permanenți
ECOFIN	-----	Consiliul UE a Miniștrilor Economiei și Finanțelor
EUROPOL	-----	Oficiul European de Poliție
FED	-----	Fondul European de Dezvoltare
FEDER	-----	Fondul European de Dezvoltare Regională
FSE	-----	Fondul Social European
IME	-----	Institutul Monetar European
JAI	-----	Justiție și Afaceri Interne
JOUE	-----	Jurnalul Oficial al Uniunii Europene
OCDE	-----	Organizația de Cooperare și Dezvoltare Economică
OMC	-----	Organizația Mondială a Comerțului
ONU	-----	Organizația Națiunilor Unite
OSCE	-----	Organizația pentru Securitate și Cooperare Europeană
OTAN	-----	Organizația Tratatului Atlanticului de Nord
PAC	-----	Politica Agricolă Comună
PE	-----	Parlamentul European
PESC	-----	Politica Externă și de Securitate Comună
SEBC	-----	Sistemul European al Băncilor Centrale
SEE	-----	Spațiul Economic European
TUE	-----	Tratatul privind Uniunea Europeană
TFUE	-----	Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene
UEM	-----	Uniunea Economică și Monetară

INTRODUCERE

Uniunea Europeană reprezintă o familie de State democratice care cooperează între ele pentru a ameliora nivelul de trai a cetățenilor săi și pentru a construi o lume mai bună. Succesele Uniunii se datorează, în mare măsură, modului său de funcționare.

Statele membre ale Uniunii Europene sunt națiuni suverane independente, dar suveranitatea tuturor este reunită pentru a obține o putere și o influență mondială pe care niciuna dintre ele nu ar putea să o realizeze pe cont propriu.

Pe parcursul evoluției sale, Uniunea Europeană a adus cetățenilor săi stabilitate politică, siguranță, securitate, justiție corectă, prosperitate economică și socială. Ea a creat o Piață Unică Europeană ce cuprinde un spațiu fără frontiere interne, în care libera circulație a mărfurilor, a persoanelor, a serviciilor și a capitalurilor este asigurată în conformitate cu prevederile tratatelor.

În toate activitățile sale, Uniunea Europeană respectă principiul egalității cetățenilor săi, care beneficiază de o atenție egală din partea instituțiilor, organelor, oficiilor și agenților sale.

Uniunea Europeană cuprinde o Uniune vamală, care reglementează totalitatea schimburilor de mărfuri și care implică interzicerea, între Statele membre, a taxelor vamale la import și la export, precum și adoptarea unui Tarif Vamal Comun în relațiile cu țări terțe.

Libertatea de stabilire presupune accesul la activități independente și exercitarea acestora, precum și constituirea și administrarea întreprinderilor și, în special, a societăților comerciale, inclusiv a Grupului European de Interes Economic și a Societății Europene.

Politica în domeniul concurenței reprezintă un domeniu de competență exclusivă a Uniunii Europene. Obiectivele economice ale politicii de concurență sunt reprezentate de creșterea eficienței, precum și de protejarea consumatorilor și producătorilor mici față de impactul unor concentrări de putere economică. De asemenea, politica de concurență urmărește sprijinirea Pieței Unice Europene, care ar putea fi afectată de agenți economici cu putere economică considerabilă.

Cursul universitar „Dreptul european al afacerilor” este elaborat în conformitate cu programul de învățământ universitar, aprobat în cadrul departamentului „Drept”, al Facultății „Economie Generală și Drept” a ASEM.

Lucrarea se adresează, în egală măsură, atât studenților de la facultățile Drept, Bussiness și Administrarea Afacerilor, Relații Economice Internaționale și Management, cât și agenților economici și specialiștilor, interesați de a cunoaște legislația Uniunii Europene în domeniul afacerilor.

Autorii: Ilie DEMERJI, dr., conf., univ.

Maria DEMERJI, dr., conf., univ.

Capitolul 1

PARTICULARITĂȚILE DREPTULUI EUROPEAN AL AFACERILOR

1. **Noțiunea și caracteristica generală a dreptului european al afacerilor**
2. **Izvoarele dreptului european al afacerilor**
3. **Principiile dreptului european al afacerilor**

Obiective:

- De a caracteriza structura dreptului Uniunii Europene
- De a determina definiția și trăsăturile specifice ale dreptului european al afacerilor
- De a cunoaște izvoarele și clasificarea lor în dreptul european al afacerilor
- De a clasifica principiile dreptului Uniunii Europene și activitățile lor în spațiul european
- De a analiza principiile specifice dreptului european al afacerilor

Cuvinte-cheie : *normă de drept, activitate economică, reglementare, persoană fizică, persoană juridică, izvor primar, izvor derivat, jurisprudență, supremație, principiu, competență.*

Bibliografia obligatorie:

1. Demerji Ilie, Demerji Maria, *Drept comunitar al afacerilor*, ASEM, Chișinău, 2013
2. Dușca Anca Ileana, *Dreptul Uniunii Europene privind afacerile*, Editura Universul Juridic, București, 2016
3. Șandru Daniel, *Societățile comerciale în Uniunea Europeană*, Editura Universitară, București, 2006
4. Кашкин С.Ю., *Прово Европейского Союза*, Москва, 2014
5. Бирюков М., *Европейское право*, Москва, 2013.

Capitolul 2

SEMNIFICAȚIA TRATATELOR PENTRU CONSTITUIREA ȘI EVOLUȚIA UNIUNII EUROPENE

1. Proiecte de unificare a continentului european

2. Etapele evoluției construcției europene

Obiective:

- De a cunoaște personalitățile care au lansat ideea de unificare a continentului european
- De a înțelege semnificația Declarației Schuman din 9 mai 1950
- De a determina meritul CECO în domeniul politic și în domeniul economic
- De a analiza obiectivile creării Comunității Economice Europene și a Comunității Europene A energiei Atomice
- De a evidenția obiectivul principal și reformele Actului Unic European
- De a caracteriza obiectivele Uniunii Europene, conform Tratatului de la Maastricht
- De a analiza prevederile esențiale ale Tratatului de la Amsterdam
- De a argumenta necesitatea reuniunii Consiliului European de la Nice
- De a menționa prevederile esențiale ale Tratatului de la Lisabona

Cuvinte- cheie: *unificare europeană, evoluție conflictuală, reconciliere, obiectiv politic, popoarele Europei, Planul Marshall, integrare europeană, tratat, comunitate, instituție, organ, solidaritate, construcție europeană.*

Bibliografia obligatorie:

1. Demerji Ilie, Demerji Maria, Dreptul Uniunii Europene, ASEM, Chișinău, 2017
2. Fuerea Augustin, Dreptul Uniunii Europene, Editura Universul Juridic, București, 2016
3. Ciochină – Barbu Ioan, Dreptul instituțional al Uniunii Europene, Editura Wolters-Kluwer, București, 2010
4. Craig Paul, Dreptul Uniunii Europene, Editura Hamangiu, București, 2009
5. Rusu Ioana Eleonora, Dreptul Uniunii Europene, Editura C.H.Beck, București, 2009

Capitolul 3

ROLUL INSTITUȚIILOR EUROPENE CU PRIVIRE LA REALIZAREA OBIECTIVELOR ȘI POLITICILOR UNIUNII EUROPENE

- 1. Parlamentul European**
- 2. Consiliul European**
- 3. Consiliul Uniunii Europene**
- 4. Comisia Europeană**
- 5. Curtea de Justiție a Uniunii Europene**
- 6. Banca Centrală Europeană**
- 7. Curtea de Conturi Europeană.**

Obiective:

- De a caracteriza organizarea și funcționarea Parlamentului European
- De a determina atribuțiile esențiale ale Parlamentului European
- De a cunoaște rolul și competențele Consiliului European
- De a se familiariza cu funcționarea și atribuțiile Consiliului Uniunii Europene
- De a determina atribuțiile Comisiei Europene și misiunea Înalțului Reprezentant pentru Afaceri externe și Politica de securitate
- De a menționa rolul și competențele Curții de Justiție a Uniunii Europene
- De a aprecia rolul și competențele Băncii Centrale Europene
- De a analiza rolul și atribuțiile Curții de Conturi Europene și a Mediatorului European

Cuvinte-cheie : *sufragiu, drept de vot, alegeri, deputat, grup politic, legislativ, instituție strategică, putere de decizie, relații externe, comisar european, organ executiv, proiect legislativ, judecător, avocat general, raportor, tribunal, politica monetară, control financiar, buget.*

Bibliografia obligatorie:

1. Demerji ilie, Demerji Maria, Dreptul Uniunii Europene, ASEM, Chișinău, 2017

2. Fuerea Augustin, Dreptul Uniunii Europene, Editura Universul Juridic, București, 2016
3. Boveru Ana Daniela, Rolul Curții de Justiție a Uniunii Europene, Editura Universală, București, 2011
4. Revenco Beatricia, Dreptul Uniunii Europene, Editura Nova-Imprim, Chișinău, 2010.
5. Obsedorff Henri, l'Union Europeenne, Editions PUG, Grenoble, 2010.

Uniunea Europeană dispune de un sistem instituțional unic în lume, bine structurat, în care se regăsesc ideile și concepțiile care au generat apariția acestui tip nou de organizație internațională.

Conform Tratatului de la Lisabona din 2007, Uniunea Europeană are șapte instituții:

- a. Parlamentul European
- b. Consiliul Uniunii Europene
- c. Comisia Europeană
- d. Curtea de Justiție a UE
- e. Banca Centrală Europeană
- f. Curtea de Conturi Europeană

1. Parlamentul European

Rolul Parlamentului European este de a reprezenta interesele cetățenilor Statelor membre ale UE. Conform articolului 10 din TUE, funcționarea Uniunii Europene este fondată pe democrația reprezentativă. Deciziile sunt luate în mod deschis și cât mai aproape de cetățeni.

Componenta politică a Parlamentului European reprezintă o imagine destul de fidelă a multipartitismului, care stimulează democrațiile Statelor membre.

Partidele politice, la nivel european, contribuie la formarea conștiinței politice europene și la expresia voinței cetățenilor Uniunii Europene. Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene atribuie competență Parlamentului European și Consiliului pentru a defini statutul partidelor politice la nivel european.

Conducerea Parlamentului European cuprinde: Președintele, Vice-Președinții, Conferința Președinților, Biroul și chestorii.

Capitolul 4

SISTEMUL JURIDIC AL UNIUNII EUROPENE

- 1. Evoluția Curții de Justiție a Uniunii Europene**
- 2. Componenta, rolul și competențele Curții de Justiție a Uniunii Europene**
- 3. Acțiunile și procedura în fața Curții de Justiție a Uniunii Europene**
- 4. Componenta, competențele și procedura în fața Tribunalului a Uniunii Europene**
- 5. Componenta, competențele și procedura în fața Tribunalului Funcției Publice a Uniunii Europene**

Obiective:

- De a menționa rolul și evoluția Curții de Justiție, de la origine până în prezent
- De a analiza modalitatea de constituire și componenta Curții de Justiție a Uniunii Europene
- De a determina competențele Curții de Justiție a Uniunii Europene
- De a aprecia rolul Tribunalului și a Tribunalului Funcției Publice
- De a caracteriza acțiunile și procedura în fața Curții de Justiție a Uniunii Europene

Cuvinte - cheie: instanță supranațională, aplicare, interpretare, judecător, avocat general, control, legalitate, judecarea cauzelor, tribunal, deliberare, judecătorul raportor, grefierul, Marea Cameră, complet de judecată.

Bibliografia obligatorie:

1. Boveru Ana daniela, Rolul Curții de Justiție a Uniunii Europene, editura Universală, București, 2011
2. Chilea Dragoș, Dreptul Uniunii Europene, Editura Europolis, Constanța 1999
3. Manolache Octavian, Drept comunitar, Justiția comunitară, București, 1999
4. Voicu Marin, Jurisdicții și proceduri judiciare în Uniunea Europeană, Editura Universul Juridic, București, 2010
5. Demerji Ilie, Demerji Maria, Drept comunitar european, ASEM, Chișinău, 2006

Capitolul 5

PIAȚA UNICĂ EUROPEANĂ ȘI CELE PATRU LIBERTĂȚI FUNDAMENTALE

- 1. Piața Unică Europeană - obiectiv principal al Uniunii Europene;**
- 2. Libera circulație a mărfurilor;**
- 3. Libera circulație a persoanelor și dreptul de stabilire;**
- 4. Libera circulație a serviciilor;**
- 5. Libera circulație a capitalurilor și plăților.**

Obiective:

- De a cunoaște prevederile esențiale ale Tratatului de la Roma din 1957 cu privire la instituirea unei Piețe comune pentru Statele membre ale Comunității Economice Europene
- De a determina acțiunile întreprinse pentru realizarea Pieții comune, conform Actului Unic European
- De a formula definiția Pieții Unice Europene și de a caracteriza componentele acestui concept, conform Tratatului de la Lisabona din 2007
- De a analiza reglementările juridice cu privire la cele patru libertăți fundamentale

Cuvinte-cheie: *Piață comună, Piața Unică Europeană, Uniunea vamală, libera circulație, marfă, serviciu, capital, taxă, control, legislația vamală, dreptul de stabilire, prestarea serviciilor, operațiuni financiare.*

Bibliografia obligatorie:

1. Dușca Ana Ileana, Dreptul Uniunii Europene privind afacerile, Editura Universul Juridic, București, 2016.
2. Fuerea Augustin, Drept comunitar al afacerilor, Editura Universul Juridic, București, 2003.
3. Craig Paul, Dreptul Uniunii Europene, Editura Hamangiu, București, 2009.
4. Voiculescu Nicolae, Protecția drepturilor lucrătorilor, Editura Universitară, București, 2016.
5. Demerji Ilie, Demerji Maria, Drept comunitar al afacerilor, ASEM, Chișinău, 2013.

Capitolul 6

DREPTUL SOCIETĂȚILOR COMERCIALE ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ

- 1. Reglementările juridice ale Uniunii Europene cu privire la societățile comerciale.**
- 2. Grupul European de Interes Economic.**
- 3. Societatea Europeană.**
- 4. Activitatea de întreprinzător în România**

Obiective:

- De a determina obiectivele coordonării dreptului societăților comerciale
- De a cunoaște regulamentele și directivele Uniunii Europene cu privire la societățile comerciale
- De a defini Grupul European de Interes Economic, de a menționa componența și funcționarea lui
- De a caracteriza modalitățile de constituire, structura și funcționarea Societății Europene.

Cuvinte– cheie: *reglementare juridică, societate comercială, regulament, directivă, Grup European de Interes Economic, Societate Europeană, actul constitutiv, statutul, Adunarea generală, administratorul, drepturi, obligații, beneficiu, răspundere, dizolvare, lichidare.*

Bibliografia obligatorie:

1. Sandru Daniel, *Societățile comerciale în Uniunea Europeană*, Editura Universitară, București, 2006
2. Țuțuianu Adrian, *Drept societar*, Editura Pro-Universitaria, București, 2014.
3. Gorun Diana, *Drept comercial intern și internațional*, Editura Pro-Universitaria, București 2016.
4. Fuerea Augustin, *Drept comunitar al afacerilor*, Editura Universul Juridic, București, 2003.
5. Demerji Ilie, Demerji Maria, *Drept comunitar al afacerilor*, ASEM, Chișinău, 2013.

1. Reglementările juridice ale Uniunii Europene cu privire la societățile comerciale

Coordonarea dreptului Uniunii Europene în materia societăților comerciale se întemeiază pe prevederile *articolului 50 TFUE*, care stabilește printre sarcinile Consiliului și ale Comisiei Europene aceea de a coordona dreptul societăților în scopul protejării intereselor asociaților și ale terților.

Articolul 50 TFUE acordă un mandat Consiliului și Parlamentului European de a reglementa libertatea de stabilire în anumite domenii de activitate pe calea directivelor. Acest mandat vizează coordonarea dreptului societăților comerciale.

Obiectivele coordonării dreptului societăților comerciale sunt:

1. Facilitarea realizării libertății de stabilire și a Pieței interne;
2. Acordarea priorității activităților în cazul cărora libertatea de stabilire constituie o contribuție utilă la dezvoltarea producției și a schimburilor comerciale;
3. Asigurarea unei cooperări strânse între autoritățile naționale competente pentru a cunoaște aspectele speciale ale diferitelor activități din cadrul Uniunii Europene;
4. Eliminarea obstacolelor pentru societățile comerciale care doresc să își extindă activitatea la nivelul Uniunii Europene;
5. Asigurarea unei protecții a intereselor asociaților și terților;
6. Asigurarea securității tranzacțiilor.

Conform articolului 53 TFUE, pentru facilitarea accesului la activitățile independente și exercitării acestora, Parlamentul European și Consiliul adoptă directivele privind recunoașterea reciprocă a diplomelor, certificatelor și a altor titluri oficiale de calificare, precum și privind coordonarea actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale Statelor membre cu privire la accesul la activitățile independente și la exercitarea acestora.

Armonizarea sistemelor de drept naționale cu privire la societăți s-a realizat, în principal, pe calea directivelor.

Prevederile directivelor, care sunt clare, precise și necondiționate, pot fi invocate de particulari în fața jurisdicțiilor naționale împotriva autorităților publice. Acest lucru este valabil, conform unei reguli constante a dreptului Uniunii Europene.

Capitolul 7

Reglementările juridice ale Uniunii Europene în domeniul concurenței

- 1. Conceptele de bază și reglementările juridice ale Uniunii Europene cu privire la concurență**
- 2. Domeniile de acțiune ale Politicii Uniunii Europene în domeniul concurenței**
- 3. Rolul Comisiei Europene în politica de concurență**

Obiective:

- De a defini concurența loială și concurența neloială
- De a determina funcțiile concurenței în economia de piață
- De a aprecia obiectivele Politicii Uniunii Europene în domeniul concurenței
- De a examina baza juridică a Politicii Uniunii Europene în domeniul concurenței
- De a caracteriza domeniile de acțiune ale Politicii Uniunii Europene privind concurența
- De a menționa rolul Comisiei Europene în Politica de concurență.

Cuvinte-cheie: *dreptul concurenței, rivalitate, competiție, agent economic, comportament, cerere și ofertă, întreprindere, acord, poziție dominantă, concentrare economică, ajutor de Stat, consumator.*

Bibliografie obligatorie:

1. Gheorghiu Gheorghe, *Dreptul concurenței interne și europene*, Editura Universul Juridic, București, 2011
2. Iancu Vasile, *Dreptul concurenței comerciale*, Editura SITECH, Craiova, 2009
3. Fuerea Augustin, *Drept comunitar al afacerilor*, Editura Universul Juridic, București, 2003
4. Săraru Cătălin Silviu, *Dreptul afacerilor*, Editura ASE, București, 2015
5. Demerji Ilie, Demerji Maria, *Drept comunitar al afacerilor*, ASEM, Chișinău, 2013.

1. Conceptele de bază și reglementările juridice ale Uniunii Europene cu privire la concurență

Dicționarul explicativ DEXI definește concurența ca rivalitate, competiție între industriași, comercianți etc., pentru acapărarea pieței , desfacerea produselor etc., în vederea obținerii unor câștiguri cât mai mari .

Dicționarul explicativ Le petit Robert menționează că concurența este raportul dintre producători , comercianți care luptă pentru cucerirea clientelei.

Doctrina juridică definește concurența ca o liberă competiție între agenții economici care oferă pe o piață determinată produse sau servicii ce tind să satisfacă necesități asemănătoare sau identice ale consumatorilor desfășurată în scopul de a asigura existența și dezvoltarea comerțului.

Termenul de concurență desemnează relațiile dintre toți cei care acționează pe aceeași piață pentru realizarea propriilor interese în condiții de liberalitate economică. În același timp , concurența reprezintă rivalitatea , disputa, competiția dintre entitățile economice respective , care urmăresc același scop și de aceea interesele lor devin contradictorii.

Definiție: Dreptul concurenței reprezintă totalitatea normelor juridice care reglementează competiția dintre comercianți pentru atragerea clientele , conduita competitorilor, mijloacele concurenței și sancționarea nerespectării regulilor de concurență.

Libera concurență reprezintă regimul care lasă fiecăruia libertatea de a produce și de a realiza , la condițiile pe care el le alege.

Concurența loială este concurența care are loc în conformitate cu legile în vigoare, în mod cinstit și transparent.

Concurența neloială denotă lipsa de legalitate și de bună credință. Ea reprezintă acțiunile agentului economic orientate spre obținerea avantajelor neîntemeiate în activitatea de întreprinzător, ceea ce aduce sau poate aduce prejudicii altor agenți economici sau poate prejudicia reputația lor în afaceri.

Libertatea concurenței este o consecință a libertății comerțului și industriei. Iată de ce conținutul libertății concurenței este direct influențat de conținutul libertății comerțului și industriei.

Libertatea comerțului este , mai întâi de toate libertatea de a întreprinde, adică dreptul fiecărei persoane fizice sau juridice de a se consacra activităților economice la alegerea sa , fie creând o întreprindere nouă , fie făcând achiziția zonei întreprinderii existente .

Capitolul 8

SISTEMUL FINANCIAR AL UNIUNII EUROPENE

1. **Uniunea Economică și Monetară (UEM)**
2. **Banca Centrală Europeană (BCE)**
3. **Sistemul European al Băncilor Centrale (SEBC)**
4. **Banca Europeană de Investiții (BEI)**
5. **Bugetul Uniunii Europene**

Obiective:

- De a caracteriza etapele de constituire a Uniunii Economice și Monetare
- De a aprecia rolul și competențele Băncii Centrale Europene
- De a cunoaște structura și misiunea organelor de conducere ale Bancii Centrale Europene
- De a menționa obiectivul principal și misiunile fundamentale ale Sistemului European al Băncilor Centrale
- De a analiza rolul și competențele Băncii Europene de Investiții
- De a înțelege procedura elaborării și adoptării bugetului Uniunii Europene

Cuvinte-cheie: *Uniunea Economică și Monetară, moneda unică “euro”, Zona Euro, Banca Centrală Europeană, politica monetară, sistemul monetar european, Sistemul European al Băncilor Centrale, stabilitatea prețurilor, Banca Europeană de Investiții, bugetul UE, Cadrul Financiar Multianual.*

Bibliografia obligatorie:

1. Fuiere Augustin, *Dreptul Uniunii Europene*, Editura Universul Juridic, București, 2016
2. Ignat Ion, *Uniunea Europeană de la Piața Comună la moneda unică*, Editura Economică, București, 2002
3. Ciochină –Barbu Ioan, *Dreptul instituțional al Uniunii Europene*, Editura Wolters Kluwer, București, 2010.
4. Revenco Beatricia, *Dreptul Uniunii Europene*, PNUD, Chișinău, 2010
5. Demerji Ilie, Demerji Maria, *Drept comunitar European*, ASEM, Chișinău, 2006.

1. Uniunea Economică și Monetară

La Consiliul European de la Haga din 1969, pentru prima dată, s-a discutat conceptul de monedă unică. Ca rezultat al acestui Summit, a fost acceptat Planul Werner. Acest plan a fost elaborat de un grup de specialiști în domeniu, condus de către Pierre Werner, Prim Ministru al Luxemburgului. Acesta era un program pentru o perioadă de zece ani, care stabilea calendarul integrării economice și monetare.

În anul 1971, Planul Werner a fost aprobat, însă tentativa realizării integrării economice și monetare, pe parcursul a zece ani, a eșuat. În anul 1973, pentru a evita dezechilibrele care ar fi putut apărea în economiile europene, a fost lansat programul „Șarpele în tunel”, care prevedea în regim fix al ratelor de schimb³⁰

Eșecul sistemului de la Bretton Woods, deprecierea dolarului și șocul petrolier au determinat Statele să răspundă prin politici economice independente. Creșterea ratei inflației și a ratei șomajului au condus la divergențe între Statele europene, iar absența coordonării a influențat eșecul șarpelui monetar.

În martie 1979, procesul de integrare monetară este reluat, fiind creat Sistemul Monetar European (SME). Din acest sistem făceau parte Franța, Germania, Italia, Belgia, Danemarca, Luxemburg, Olanda și Irlanda.

Sistemul Monetar European nu și-a realizat obiectivele stabilite din cauza politicii monetare germane, care era preocupată de propria economie, după reunificare.

Consiliul European de la Hanovra din 27-28 iunie 1988 a decis crearea unui Comitet pentru studierea realizării Uniunii Economice și Monetare, președinția acestuia fiind încredințată lui Jacques Delors, Președinte al Comisiei Europene la acea perioadă.

Consiliul European de la Madrid din 1989 a examinat Raportul Comitetului privind stabilitatea prețurilor și disciplina monetară. Raportul Delors, fiind aprobat, a servit ca temelie pentru un nou Tratat cu privire la constituirea Uniunii Europene. Acest Tratat, numit Tratatul de la Maastricht, a fost semnat la 7 februarie 1992 și a intrat în vigoare la 1 noiembrie 1993.

Tratatul de la Maastricht a stabilit un program ambițios cu privire la realizarea Uniunii Economice și Monetare. Constituirea UEM a avut loc pe parcursul a trei etape, care au finalizat cu punerea în circulație a monedei unice „euro”.

³⁰ Wallace H, Wallace W, Pollack M, Making in the European Union, 5th edition, Oxford University Press, Londra 2005

Capitolul 9

POLITICILE UNIUNII EUROPENE

1. **Politica Externă și de Securitate Comună a Uniunii Europene**
2. **Politica industrială a Uniunii Europene**
3. **Politica Agricolă Comună a Uniunii Europene**
4. **Politica Comercială Comună a Uniunii Europene**
5. **Politica Uniunii Europene de dezvoltare regională și de coeziune economică și socială**
6. **Politica Uniunii Europene în domeniul mediului**

Obiective:

- De a cunoaște obiectivele Politicii Externe și de Securitate Comună (PESC)
- De a determina instrumentele de punere în aplicare a PESC
- De a înțelege necesitatea creării condițiilor necesare pentru realizarea unei industrii competitive
- De a menționa principalele priorități ale renașterii industriale europene
- De a analiza rolul și obiectivele Politicii Agricole Comune a Uniunii Europene
- De a studia reglementările juridice privind Politica Comercială Comună a Uniunii Europene
- De a aprecia importanța Politicii de dezvoltare regională și de coeziune economică și socială a Uniunii Europene
- De a identifica principalele instituții responsabile de Politica Uniunii Europene în domeniul mediului.

Cuvinte – cheie: *securitate comună, politică externă, apărare comună, cooperare internațională, menținerea păcii, potential industrial, inovare, cercetare, tehnologie, securitate alimentară, producție agricolă, progres tehnic, comercializare, taxe vamale, politică comercială, sistem comercial, dezvoltare general, mediu, sănătate, combaterea infracțiunilor, deșeuri.*

Bibliografia obligatorie:

1. Stoica Ovidiu, Politici ale Uniunii Europene, Editura Universității Ioan Cuza, Iași, 2009
2. Manolache Octavian, Politici Comunitare, Editura ALL BECK, București, 1999
3. Crudu Rodica, Integrare economică și economia Uniunii Europene, ASEM, Chișinău, 2015
4. Fuerea Augustin, Dreptul Uniunii Europene, Editura Universul Juridic, București, 2016
5. Demerji Ilie, Demerji Maria, Drept comunitar al afacerilor, ASEM, Chișinău, 2013.

Politicile comune europene reprezintă direcțiile principale de acțiune pe care Uniunea Europeană decide să le urmeze în anumite domenii importante în scopul realizării obiectivelor generale pe care le-a stabilit. Aceste politici comune mai sunt numite politici de unificare europeană deoarece se referă la toate Statele membre ale UE.

Sistemul instituțional al construcției europene, constituită din cele 28 de State europene, asigură, în mod eficient, îndeplinirea tuturor obiectivelor, conținute în politicile comune ale Uniunii Europene.

1. Politica Externă și de Securitate Comună a Uniunii Europene

Politica Externă și de Securitate Comună (PESC) a apărut și s-a dezvoltat ca o consecință firească a efortului de construcție europeană, în condițiile în care au devenit evidente beneficiile acțiunii comune în cadrul UE pe plan internațional. În esență, PESC este constituită din ansamblul deciziilor la care statele membre ajung în comun, privind stabilirea și promovarea relațiilor lor prin intermediul Uniunii cu ceilalți actori din sistemul internațional.

În opinia specialiștilor în studii de securitate, securitatea unei entități statale este asigurată dacă se ține cont de fiecare dintre următoarele *cinci componente*: *componenta politică a securității, componenta militară, componenta economică, componenta socială și componenta ecologică*. Problematika securității nu se confundă cu funcționarea normală a Statului pe aceste dimensiuni, ci se

Capitolul 10

PROTECȚIA CONSUMATORILOR ÎN CADRUL UNIUNII EUROPENE

1. Reglementările juridice ale Uniunii Europene cu privire la protecția consumatorilor
1. Instituțiile Uniunii Europene responsabile de protecția consumatorilor
2. Drepturile consumatorilor în cadrul Uniunii Europene
 - 2.1. Protecția sănătății și siguranței consumatorilor
 - 2.2. Protecția intereselor economice ale consumatorilor
 - 2.3. Protecția consumatorilor aflați în vacanță și în străinătate
 - 2.4. Protecția accesului consumatorilor la justiție

Obiective:

- De a menționa principalele acte normative ale Uniunii Europene care reglementează domeniul protecției consumatorilor
- De a aprecia rolul instituțiilor organelor și agențiilor Uniunii Europene responsabile de protecția consumatorilor
- De a cunoaște drepturile cetățenilor europeni în calitate de consumatori
- De a analiza cerințele pe care producătorii trebuie să le respecte
- De a înțelege posibilitățile de acces a consumatorilor la justiție

Cuvinte- cheie: *consumator, protecție, securitate, siguranță, sănătate, interese, informare, produs, etichetare, serviciu, drept, obligație, accesul la justiție, garantare.*

Bibliografia obligatorie:

1. Vasile Dinu, Protecția consumatorilor, Editura ASE, București, 2011
2. Piperea Gheorghe, Protecția consumatorilor în contractele comerciale, Editura C.H.Beck, București, 2018
3. Dona Massimiliano, Legislația și politicile de protecție a consumatorilor, Chișinău, 2010
4. Dușca Anca Ileana, Dreptul Uniunii Europene privind afacerile, Editura Universul Juridic, București, 2016
5. Demerji Ilie, Demerji Maria, Drept Uniunii Europene, ASEM, Chișinău, 2017.

1. Reglementările juridice ale Uniunii Europene cu privire la protecția consumatorilor

Principalele acte normative ale Uniunii Europene, care reglementează domeniul protecției consumatorilor, sunt:

1. Articolul 4 alineatul (2) litera (f) și articolele 12, 114 și 169 din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene (TFUE);
2. Articolul 38 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene;
3. Regulamentul (UE) 2017/2394 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2017 privind cooperarea dintre autoritățile naționale însărcinate să asigure respectarea legislației în materie de protecție a consumatorului și de abrogare a Regulamentului (CE) nr.2006/2004;
4. Regulamentul (UE) nr.254/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 februarie 2014 privind un program multianual privind protecția consumatorilor pentru perioada 2014-2020 și de abrogare a Deciziei nr.1926/2006/CE;
5. Directiva 2014/17/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 februarie 2014 privind contractele de credit oferite consumatorilor pentru bunuri imobile rezidențiale și de modificare a Directivelor 2008/48/CE și 2013/36/UE și a Regulamentului (UE) nr.1093/2010;
6. Directiva 2013/11/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2013 privind soluționarea alternativă a litigiilor în materie de consum și de modificare a Regulamentului (CE) nr.2006/2004 și a Directivei 2009/22/CE (Directiva privind SAL în materie de consum);
7. Regulamentul (UE) nr.542/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 mai 2013 privind soluționarea online a litigiilor în materie de consum și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 și a Directivei 2009/22/CE (Regulamentul privind SOL în materie de consum) ;
8. Regulamentul (UE) nr.1169/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind informarea consumatorilor cu privire la produsele alimentare, de modificare a Regulamentelor (CE) nr.1924/2006 și (CE) nr.1925/2006 ale Parlamentului European și ale Consiliului și de abrogare a Directivei 87/250/CEE a

Capitolul 11

DREPTURILE ȘI LIBERTĂȚILE FUNDAMENTALE ALE OMULUI

- 1. Reglementările juridice internaționale cu privire la drepturile omului**
- 2. Drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor Uniunii Europene**
- 3. Protecția drepturilor omului în Republica Moldova**

Obiective:

- De a cunoaște primele concepte juridice cu privire la drepturile omului
- De a înțelege sensul Declarației universale a drepturilor omului
- De a aprecia rolul Consiliului Europei în domeniul protecției drepturilor omului
- De a se familiariza cu drepturile și libertățile incluse în Convenția Europeană a Drepturilor Omului
- De a explica sensul drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor Uniunii Europene
- De a caracteriza sistemul de protecție a drepturilor omului în Republica Moldova

Cuvinte-cheie: *organ consultativ, decizie europeană, agenție europeană, democrație participativă, societate civilă, colectivitate locală, comitet de gestiune, sistem de decizie, agenție europeană, normă legislativă.*

Bibliografia obligatorie:

1. Dragomir Eduard, cetățenie europeană, Editura Lumina lex, București, 2010
2. Tratatul de la Lisabona, Jurnalul Oficial al Uniunii europene, 2007, c306 din 17.12.2007
3. Carta Drepturilor Fundamentale ale Uniunii Europene, Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, 2012, c326 din 26.10.2012
4. Rezoluția Parlamentului European cu privire la respectarea dreptului la libera circulație, Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, 2013, c257 E.
5. Demerji Ilie, Demerji Maria, Dreptul Uniunii Europene, ASEM, Chișinău, 2017

1. Reglementările juridice internaționale cu privire la drepturile omului

Problema drepturilor omului, a proclamării și înscrierii lor în declarații oficiale, în legi, inclusiv în constituție, precum și existența unui sistem de garantare a lor, reprezintă elemente importante ale unei vieți democratice. Conform istoricilor, aceste preocupări s-au conturat încă din antichitate, atunci când a fost formulat principiul egalității între cetățeni.

Formularea și proclamarea drepturilor omului, înscrierea lor în documente au loc în epoca modernă, când au fost elaborate declarațiile britanice, franceze și americane.

Primele concepte juridice asupra drepturilor omului își fac apariția în Anglia și se regăsesc în următoarele documente:

1. „Magna Charta Libertatum”, apărut în anul 1215, în care, pentru prima dată, se prevedea că niciun om liber nu poate fi închis fără a fi judecat;
2. „Petiția dreptului”, din 1628, înaintată de către parlamentul britanic regelui, a fost un important act constituțional, care prevedea și garanta anumite drepturi cetățenești;
3. „Habeas Corpus Act”, document votat de parlamentul englez la 1679, care avea scopul de a proteja cetățeanul față de politica abuzivă a regalității;
4. „Legea drepturilor”, votată de parlamentul britanic în anul 1689, care a pus definitiv bazele monarhiei constituționale, formulând o serie de drepturi pentru cetățenii acelei societăți⁴¹.

Un pas important pe linia afirmării drepturilor omului îl marchează „Declarația de independență a Statelor Unite ale Americii”, care asociază eliberarea de sub dominația britanică cu o serie de drepturi și libertăți ale cetățeanului. În ea se menționează că toți oamenii au fost creați egali, fiind înzestrați de creatorul lor cu anumite drepturi inalienabile, printre care se numără viața, libertatea și căutarea fericirii. Pentru a garanta aceste drepturi oamenii au instituit guverne, a căror justă autoritate derivă din consimțământul celor guvernați. Ori de câte ori o formă de guvernare devine o primejdie pentru

⁴¹ Culegere de texte pentru istoria universal, vol. I 1640-1848, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1973, pag. 16-18

Capitolul 12

INTEGRAREA ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ

1. **Criteriile de aderare la Uniunea Europeană**
2. **Relațiile Republicii Moldova cu Uniunea Europeană**

Obiective :

- identificarea motivelor de extindere a Uniunii Europene
- caracterizarea criteriilor obligatorii stabilite la Consiliul European de la Copenhaga
- determinarea etapelor procedurii de aderare la Uniunea Europeană
- familiarizarea cu obiectivele Acordului de Parteneriat și Cooperare
- prezentarea generală a Acordului de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană
- determinarea avantajelor și a perspectivelor de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană

Cuvinte-cheie: *criterii de aderare, stat candidat, extindere, asociere, preaderare, Acord de asociere, integrare europeană, promovare, cooperare, asigurare, stabilire, negocieri, beneficii, ratificare.*

Bibliografia obligatorie:

1. Dragomir Eduard, cetățenie europeană, Editura Lumina lex, București, 2010
2. Tratatul de la Lisabona, Jurnalul Oficial al Uniunii europene, 2007, c306 din 17.12.2007
3. Carta Drepturilor Fundamentale ale Uniunii Europene, Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, 2012, c326 din 26.10.2012
4. Rezoluția Parlamentului European cu privire la respectarea dreptului la libera circulație, Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, 2013, c257 E.
5. Demerji Ilie, Demerji Maria, Dreptul Uniunii Europene, ASEM, Chișinău, 2017

6. Ghidul Acordului de Liber Schimb aprofundat și cuprinzător dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană, EU4Business, Ministerul Economiei și Infrastructurii, 2018.
7. Ghid pentru afaceri exportul în Uniunea Europeană, EU4Business, Ministerul Economiei și Infrastructurii, 2018.

1. Criteriile de aderare la Uniunea Europeană

Aderarea la Uniunea Europeană reprezintă un proces îndelungat și complicat de ajustare a tuturor domeniilor interne ale statelor candidate la principiile, valorile și standardele UE. Pentru a orienta Statele candidate asupra reformelor care trebuie îndeplinite în vederea aderării la UE, Uniunea a stabilit câteva criterii oficiale, care au fost completate și de unele condiții neoficiale.

Condițiile de aderare au evoluat împreună cu intensificarea procesului de integrare europeană. Condiția de bază – identitatea europeană a fost consacrată prin Tratatul de la Roma din 1958. Art. 237 din CEE prevede că orice Stat european poate deveni membru al Uniunii Europene.

În anul 1978, după prima extindere a Comunității Europene, Consiliul European a declarat că, respectarea și menținerea democrației reprezentative și a drepturilor omului de către fiecare Stat membru constituie elemente esențiale.

Creșterea numărului de cereri de aderare, după sfârșitul războiului rece și dezmembrarea Uniunii Sovietice a impus stabilirea unor criterii concrete pentru aderarea noilor membri, capabili să se integreze în sistemul european. Aceste criterii au fost stabilite abia după ce Consiliul European a confirmat, prin declarația Summit-ului de la Copenhaga din 1993, pregătirea UE de a se extinde spre Est și a susține reformele din Europa Centrală și de Est.

Criteriile obligatorii pentru aderarea la Uniunea Europeană, oficializate la Consiliul European de la Copenhaga (21-23 iunie 1993) sunt următoarele :

1. **Criteriul politic**, ceea ce reprezintă existența unor instituții stabile care ar fi garante ale democrației, supremația legii, drepturile omului și protecția minorităților. Acest criteriu a fost desfășurat, mai târziu în Tratatul de la Amsterdam . Articolul 6 prevede că, Uniunea este fondată în baza condițiilor de libertate, democrație, respectarea

Maria DEMERJI

Doctor în drept, conferențiar universitar

Studii universitare: Facultatea Biblioteconomie și Bibliografie a Universității de Stat din Moldova; Facultatea „Economie Generală și Drept”, specialitatea „Drept” ASEM (2004); Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova, obținând titlul de magistru în drept (2005)

Studii de doctorat: Academia de Științe a Moldovei, Institutul „Istorie de Stat și Drept” (2007), susținând cu succes teza de doctor în drept (2010) cu tema „**Ocrotirea constituțională a familiei în Republica Moldova**”.

În prezent, activează la Departamentul de DREPT al ASEM, în calitate de conferențiar universitar în drept privat, la disciplinele predate: „Dreptul familiei”, „Dreptul afacerilor”, „Dreptul Uniunii Europene”. Participantă la conferințe naționale și internaționale cu comunicări, publicații în revista „Legea și viața”, circa de 35 de articole științifice.

Coautor la note de curs: „Drept comunitar european” (2006), la cursul universitar „Dreptul comunitar al afacerilor” (2013), Îndrumar metodic la „Dreptul comunitar al afacerilor” (2013), cursul universitar „Dreptul Uniunii Europene” (2017) și cursul universitar „Dreptul european al afacerilor” (2020).

Stagiere profesională la Universitatea Sorbonna din Paris (Franța), 2019

Aprecieri profesionale: Diploma de Gratiitudine ASEM (2016, 2017, 2018, 2019)

Ilie DEMERJI

Doctor, conferențiar universitar

Studii universitare: Facultatea de Limbi și Literaturi Străine a Universității de Stat din Moldova (1973); Facultatea de Drept a ASEM (2001).

Studii de doctorat: ASEM (2009)

În prezent, activează în cadrul Departamentului Drept ASEM, în calitate de conferențiar universitar în dreptul privat.

Publicații: o monografie, cursurile universitare Dreptul Uniunii Europene (2017), Dreptul comunitar al afacerilor (2013), Drept comunitar european (2006), „Dreptul european al afacerilor” (2020) și Îndrumar metodic la Dreptul comunitar al afacerilor (2013).

De asemenea, a publicat mai mult de 40 de articole științifice.

Discipline predate: Dreptul instituțional al Uniunii Europene”, „Dreptul European al afacerilor”, „Dreptul afacerilor” (în limba franceză și română).

Stagieri: Organizația Internațională a Muncii (Geneva), 1993-1996

Consiliul Europei (Strasbourg), 1995

Universitățile Stendhal și Pierre Mendès din Grenoble (FRANȚA), 2000-2002

Universitatea Sorbonna din Paris (Franța), 2019

Experiență profesională în străinătate:

Șase ani de activitate didactică și de traduceri în cadrul Institutului Național al Industriei Ușoare din Boumerdés (Algeria) (1977-1980 și 1982-1986)

Aprecieri profesionale: Om emerit (2014), Diplomă a Ministerului Educației al RM (2011). Diploma de Gratiitudine ASEM (2016, 2017, 2018, 2019)